

Waar gaat het mis in het huidige Pensioenstelsel?

Zou het niet mooi zijn wanneer iedere werkende Nederlander nadenkt (en kiest) over zijn inkomen voor later? Dat men zich bezig houdt met zijn of haar financiële plaatje vooren op het moment dat ze niet meer hoeven te werken?

Wat we nu zien is dat slechts 10% van de deelnemers tijd vrij maakt om zich te verdiepen in zijn of haar pensioensituatie (Wijzer in Geldzaken). Een kwart verdiept zich zelfs in z'n geheel niet in de materie. 58% van de Nederlanders wantrouwt bovendien de pensioenfonds bestuurders (MarketResponse).

Deze huidige situatie staat nog mijlen ver af van het hierboven geschetste scenario. En dat terwijl er pensioenwereld hard gewerkt wordt omde deelnemers betrokken te maken, pensioenen betaalbaar te houden en zo voor een goed inkomen voor later te zorgen. Waar gaat het mis?

Keuzevrijheid is de sleutel tot overstap naar een individueel stelsel

Als 12 jonge pensioengeïnteresseerden zijn we bij elkaar gekomen om voor het Pensioenlab aan de slag te gaan met de vraag: *'Wat zijn de consequenties van een overstap naar een individueel stelsel?'*

Wat heeft dit dan te maken met de eerder geschetste 'mismatch'?

Wij zien dat de overstap naaraan individueel stelsel alleen kan door het inbouwen van keuzevrijheden voor deelnemers. Geen geheel nieuw stelsel maar een aangepast stelsel waar naast behoud van interessante collectieve fundamenteën ruimte is voor individuele keuzes. Door keuzevrijheid te geven, verwachten wij een grotere betrokkenheid en daardoor meer pensioenbewustzijn.

Het is niet gek dat we hier op dit moment behoefte aan hebben. Er is de afgelopen 50 jaar immers veel veranderd. Waar men het 50 jaar geleden normaal vond dat er beslissingen voor je werden genomen door de overheid zijn we nu steeds individualistischer ingesteld. En waar 40 jaar geleden pensioen nog een zekerheid was en mensen hun carrière voor één werkgever werkten, komt dit nu zelden voor en zijn carrièrepaden zeer gevarieerd. Er is een nieuwe werkelijkheid ontstaan, waarbij de risico's nu bij de deelnemer liggen. Dan is het eigenlijk best bijzonder dat deelnemers, die verplicht 1 dag per week voor hun pensioen werken, hier onvoldoende zelf over kunnen en willen beslissen. Geen keuzevrijheid houdt de deelnemer ongeïnteresseerd en niet betrokken.

De keuze is reuze

De mogelijkheden tot keuzevrijheid met betrekking tot pensioen zijn enorm. Je zou de deelnemer de keuze kunnen geven wel of niet voor zijn pensioen te sparen, je kan de deelnemer alle vrijheid met betrekking tot beleggingsbeleid geven, je kan de deelnemer laten kiezen bij welke uitvoerder hij zijn pensioen wil onderbrengen.

Sommige keuzes zijn logischer en gemakkelijker individueel te maken dan andere. Behavioural Economics geeft ons de input of een deelnemer zelf kan kiezen. Voor een keur aan keuzes hebben we met ons team de voordelen, nadelen en consequenties beschreven. Bij deze selectie zijn een aantal keuzevrijheden afgevalen en voor een aantal hebben we de keuzevrijheid beperkt.

De belangrijkste keuzevrijheid die we niet aan de deelnemer willen bieden is de keuze of hij wel of niet voor zijn pensioen wil sparen. Pensioensparen is verplicht!

Voor alle overige keuzes hebben we de keuzes terug gebracht naar twee hoofdthema's:

- De deelnemer mag kiezen wat hij wil doen met zijn pensioen. Dit betekent keuze over op welke leeftijd de deelnemer met pensioen gaat, de hoogte van zijn pensioen en de duur van de pensioenuitkering. Hierbij vinden wij ook dat er tot op zekere hoogte keuzevrijheid moet zijn met betrekking tot het aanwenden van het pensioenvermogen voor zaken als zorg of wonen. Wel brengen we duidelijke grenzen aan in de keuzevrijheid. Er moet altijd een minimaal vermogen overblijven voor een uitkering boven het bestaansminimum.
- De deelnemer mag kiezen hoe zijn pensioen geregeld wordt. Hieronder verstaan wij de keuze voor de uitvoerder en keuze voor beleggingsbeleid. Ook bij het beleggingsbeleid geven we beperkte vrijheid.

Een deelnemer mag pas keuzes maken wanneer zijn inkomen boven een bepaald minimum ligt. En alleen boven dit minimum mag er gekozen worden.

Bovenstaande keuzes hebben voordelen, nadelen en consequenties voor de markt en de deelnemer. Afhankelijk van hoe je ver je gaat in het bieden van keuzevrijheid verandert de impact. Met onzegroep hebben we gezocht naar de juiste balans tussen paternalisme en keuzevrijheid. Deelnemers moeten worden beschermd tegen slechte keuzes. Pensioen is te belangrijk om mee te spelen. Toch biedt keuzevrijheid ook veel: meer betrokkenheid van de deelnemer en terugkeer van vertrouwen in de markt. En mochten deelnemers niet willen kiezen, kunnen ze altijd terugvallen op goede defaults waar iedere deelnemer op terug kan vallen.

Kies voor de presentatie over het individueel stelsel

Benieuwd hoe ons voorstel er concreet uit ziet en naar ons advies welke keuzes voor te leggen aan pensioendeelnemers? Contact met ons kun je vinden via www.pensioenlab.nl of pensioenlab@gmail.com